

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан юридичного факультету
Т.О. Коломєць
«5» лютого 2024р.

КРИМІНОЛОГІЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки першого бакалаврського рівня вищої освіти
очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
спеціальності 081 Право
освітньо-професійна програма Право

**Укладач: Плутицька Катерина Миколаївна к.ю.н., доцент, доцент кафедри
кримінального права та правоохоронної діяльності**

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри кримінального права
та правоохоронної діяльності

Протокол № 8 від «25» січня 2024р.

В.о. завідувача кафедри

_____ І. В. Єна

Ухвалено науково-методичною радою
юридичного факультету

Протокол № 6 від «06» лютого 2024 р.

Голова науково-методичної ради
юридичного факультету

_____ О. О. Щипанова

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

_____ Д.О. Єрмоленко

2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти,	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: для денна форма навчання - 3 заочна форми навчання - 3,5	Галузь знань: 0304 «Право»	За вибором студента	
		Цикл дисциплін загально-професійної підготовки	
Розділів – 2	Напрямок підготовки: 6.030401 «Правознавство»	Рік підготовки:	
		4-й	5-й
Загальна кількість годин: денна форма навчання – 90 год. заочна форми навчання – 126 год		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,1 год. самостійної роботи студента – 3,9 год.	Рівень вищої освіти: <u>бакалаврський</u>	10 год.	8 год.
		Практичні	
		22 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		58 год.	114 год.
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Кримінологія» полягає у формуванні у студентів знань і навичок у сфері сучасної кримінологічної науки, застосування методик прикладних кримінологічних досліджень, спеціальних прийомів аналізу злочинної поведінки, її причин і умов, особистості злочинця, а також вивченні системи апробованих методик обмеження і стримання кримінальної активності.

Основними **завданнями** вивчення курсу «Кримінологія» є:

- ознайомлення з історією кримінології та положеннями основних кримінологічних концепцій;
- розкриття методології кримінології та методики кримінологічних досліджень;
- розгляд основних показників злочинності - стану, структури і динаміки;
- аналіз існуючих причин та умов злочинності;
- надання характеристики особи злочинця, визначення його типології та класифікації;
- визначення основних напрямків і методів запобігання злочинності;
- характеристика окремих видів злочинності та особливості їхнього запобігання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- поняття кримінології як навчальної дисципліни та поняття предмет, завдання, методи кримінології як науки;
- законодавство, що регулює питання попередження злочинності загалом та окремих її видів зокрема;
- основні кількісні та якісні показники злочинності в Україні;
- причинний комплекс злочинності в сучасній Україні;

- кримінологічну характеристику різних видів злочинності;
- сутність, цілі, завдання та основні напрямки попередження злочинності в різних сферах суспільних відносин;

вміти:

- на практиці застосовувати знання з кримінології, які включають розуміння поняття та суті злочинності, особи злочинця та особи потерпілого, їх характерні риси та ознаки, основні риси причин та умов злочинності, способи запобігання злочинності в цілому та окремих її видів;
- орієнтуватися в чинному законодавстві в сфері запобігання злочинності;
- аналізувати судову статистику і виявляти тенденції розвитку злочинності;
- виявляти причини і умови злочинів та запобігати їм;
- прогнозувати розвиток злочинності і індивідуальної злочинної поведінки;
- планувати запобіжну роботу зі злочинцями;
- володіти навичками аналізу статистичної інформації про злочинність;
- володіти навичками виявлення тенденцій розвитку злочинності;
- володіти навичками грамотного складання планів заходів, спрямованих на запобігання злочинів.

Знання, отримані під час вивчення курсу «**Кримінологія**», необхідні в практичній діяльності фахівця-юриста при розробці і реалізації різних заходів впливу на злочинність. Крім того засвоєння інформації, отриманої під час вивчення курсу, сприятиме формуванню наукового світогляду і кримінологічного мислення. Такі знання, уміння та навички є вагомим складовою правової культури та професіоналізму майбутніх юристів.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна тісно пов'язана з такими навчальними дисциплінами: насамперед з «**Кримінальним правом**», оскільки значна кількість кримінологічних положень ґрунтується на кримінально – правовій теорії. Кримінологія надає науці кримінального права, законодавцям і правозастосовній практиці інформацію про рівень злочинності, її структуру, динаміку, ефективність та доцільність заходів запобігання, здійснює прогнози щодо тенденцій розвитку, якісних змін у суспільстві, сферах суспільного життя, соціальній поведінці особи, які відбиваються на кримінологічній ситуації у країні та формують політику держави. Кримінологічні дослідження злочинності відіграють важливу роль у розвитку системи кримінально-правової протидії злочинності та впливають на формування кримінальної політики у державі.

Зв'язок кримінології з навчальною дисципліною «**Кримінальний процес**» простежується у правовідносинах, пов'язаних з процесуальною нормотворчістю та правозастосовною діяльністю досудового розслідування, суду, прокуратури, які спрямовані на виявлення й усунення причин і умов окремих злочинів та видів злочинності, із забезпеченням оптимальних засобів цієї діяльності.

«**Криміналістика**» розробляє методику виявлення і фіксації фактичних даних про злочин, злочинців, причини й умови злочинності, типологічні характеристики ситуацій вчинення злочинів, спосіб підготовки, здійснення і приховування злочинних намірів. Ці дані стають підґрунтям кримінологічних досліджень, висновків.

Взаємодія з «**Кримінально-виконавчим правом**» проявляється у сфері запобігання рецидиву (загальному, спеціальному) злочинів, ефективності, адекватності виконання покарань та відповідній ре соціалізації засуджених.

Важливою науково дослідною базою для кримінології виступають такі науки, як правова статистика, конституційне, адміністративне, цивільне і сімейне право.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальна частина

Тема 1. Кримінологія як наука. Методи кримінологічних досліджень

Поняття та предмет кримінології. Кримінологія як наука. Наукові погляди на визначення кримінології. Кримінологія як соціологія злочинності. Кримінологія як наука клінічного напрямку. Кримінологія як міждисциплінарна наука. Кримінологія – юридична наука. Кримінологія як навчальна дисципліна. Кримінологія як напрям практичної діяльності. Предмет кримінології. Загальна характеристика предмету кримінології. Наукові погляди на зміст предмету кримінології. Елементи предмету кримінології

Завдання та функції кримінології. Мета кримінології (теоретична, практична, перспективна, ретроспективна). Завдання кримінології. Функції кримінології (описова, пояснювальна, практично-перетворювальна, прогностична, політична, ідеологічна, соціокультурна).

Структура науки кримінології. Загальна частина кримінології. Особлива частина кримінології. Спеціальна частина кримінології.

Діалектичний метод пізнання в кримінології. Загальнонаукові та спеціальні методи і кримінологічних дослідженнях

Соціологічні методи у кримінологічному дослідженні. Репрезентативна статистична вибірка у кримінологічному дослідженні та її види. Метод опитування у кримінології, його види. Документальний метод. Види письмових джерел. Метод спостереження, його види. Метод експертних оцінок. Метод експерименту, його особливості у кримінології.

Методи інших наук у кримінології. Статистичні методи. Математичні методи. Психологічні методи.

Кримінологічне дослідження. Етапи кримінологічного дослідження. Зміст етапів кримінологічного дослідження.

Зв'язок кримінології з іншими науками. Зв'язок кримінології з юридичними науками (кримінальне право, кримінальне процесуальне право, кримінально-виконавче право, криміналістика, адміністративне право, оперативно-розшукова діяльність тощо). Зв'язок кримінології з неюридичними науками (філософія, соціологія, статистика, психологія, психіатрія, економіка, педагогіка тощо).

Тема 2. Кримінологічні теорії та концепції

Зародження кримінологічної думки. Теологічні погляди на злочинність і на злочинця. Епоха Стародавнього сходу. Античний період. Середні віки.

Періодизація історії кримінології. Класичний період, позитивістський період, сучасний період.

Кримінологічні ідеї класичної школи. Зміст ідеї класичної школи. Представники: Ч. Беккарія, Д. Говард, Дж. Бентам, Г. Гегель, П. Фейєрбах.

Кримінологічні ідеї позитивістського періоду. Антропологічні концепції в кримінології (Ч. Ломброзо, Е. Феррі, Р. Гарофало). Соціологічні теорії в кримінології. Теорія соціальної дезорганізації. Теорія диференціального зв'язку. Інші кримінологічні школи (психоаналітична теорія, теорія конституціональної схильності, клінічна кримінологія, генетичні теорії, радикальна кримінологія, статистичний напрямок, соціологічна теорія факторів).

Неокласична школа кримінології.

Сучасна школа кримінології. Концепція стратифікації. Конфлікт культур. Стигматизація. Інтераціоналізм. Теорія розбитих вікон.

Історичний розвиток кримінологічної науки на території сучасної України. Розвиток кримінології в дореволюційний період. Розвиток кримінології у 20-30 рр. ХХ ст. Розвиток кримінології у 60-90 рр. ХХ ст. Розвиток кримінологічної думки у сучасній Україні.

Тема 3. Кримінологічне вчення про злочинність

Поняття злочинності. Багатогранність феномену злочинності. Основні підходи до його вивчення. Правовий підхід до аналізу злочинності. Ознаки злочинності. Нетрадиційні аспекти аналізу злочинності (соціологічний, антропологічний, теологічний). Їх наукова і практична значущість. Співвідношення злочину і злочинності

Кількісні та якісні показники злочинності. Рівень злочинності. Коефіцієнт інтенсивності злочинності. Коефіцієнт кримінальної активності. Динаміка злочинності. Структура злочинності. Географія злочинності. Ціна злочинності.

Латентна злочинність. Поняття латентної злочинності. Види латентної злочинності. Латентність злочинності: природна і штучна. Низько-, середньо- і високолатентні злочини. Негативне значення наявності латентної злочинності. Методика визначення ступеня латентності.

Соціальні наслідки злочинності. Суспільно небезпечні наслідки злочину. Суспільна небезпечність злочинності.

«Фонові» явища злочинності. Поняття «фонових» явищ. Значення «фонових» явищ для кримінології. Проституція. Суїцид. Наркоманія. Алкоголізм. Бродяжництво. Жебрацтво.

Тема 4. Теорія детермінації злочинності. Механізм злочинної поведінки

Поняття детермінації злочинності. Детермінанти, причини, умови, чинники, корелянти злочинності. Відмінність і взаємодія між цими поняттями. Поняття причинності. Причинний зв'язок.

Теоретичні підходи до розуміння детермінант злочинності. Проблемні питання детермінаційних зв'язків. Проблемні питання біологічного та соціального у детермінації злочинності

Причини злочинності. Причини злочинності і їх розподіл за сферами, де вони генеруються: економічна, соціальна, політична, духовна, правова, політична тощо.

Умови що сприяють вчиненню злочину. Умови, що сприяють існуванню злочинності, їх специфіка для окремих видів злочинів.

Причини окремого злочину. Поняття причин і умов конкретного злочину. Суть механізму злочинної поведінки.

Роль конкретної життєвої ситуації у вчиненні злочину. Поняття і елементи конкретної життєвої ситуації. Причина вчинення злочину.

Мотивація злочинної поведінки. Процес мотивації злочину та його різновиди. Класифікація мотивів конкретних злочинів. Мотивація і мотивування злочину.

Тема 5. Теорія особи злочинця. Віктимологія

Поняття «людина», «індивід», «особа», «особистість». Співвідношення зазначених понять. Поняття особи злочинця. Поняття особистості злочинця. Підстави, що потребують її вивчення в системі курсу кримінології.

Співвідношення соціального і біологічного в особі злочинця.

Кримінологічна характеристика особи злочинця. Структура особистісної характеристики злочинця, її ознаки.

Формування особи злочинця. Соціальне середовище і формування особи злочинця. Вирішальний вплив сім'ї на соціальне становлення особи. Вплив на особу побутового оточення. Негативний вплив на формування особи недоліків у діяльності навчальних закладів, трудового колективу. Шкідливий вплив деяких засобів масової інформації на становлення життєвих позицій особи.

Типологія особи злочинця і класифікація злочинців. Типологія особи злочинця, її різновиди. Класифікація злочинців за різними підставами. Відмінність понять «типологія особи злочинця» і «класифікація злочинців».

Особа потерпілого. Поняття кримінальної віктимології. Класифікація жертв злочину.

Тема 6. Теорія запобігання злочинності. Прогнозування злочинності та планування запобіжної діяльності

Поняття запобігання злочинності. Співвідношення понять запобігання, профілактика, відвернення, припинення. Цілі та принципи запобіжної діяльності.

Види та рівні запобіжної діяльності. Класифікація запобіжних заходів: за рівнем, за масштабом, за цільовим призначенням, за змістом, за суб'єктами, за об'єктами. Загальносоціальне, спеціально-кримінологічне та індивідуальне запобігання.

Суб'єкти та об'єкти запобіжної діяльності. Суб'єкти запобігання. Об'єкти запобігання. Повноваження найбільш важливих суб'єктів запобігання.

Кримінологічне прогнозування. Поняття кримінологічного прогнозування його цілі та завдання. Види прогнозів. Терміни кримінологічного прогнозування. Методи прогнозування.

Кримінологічне планування. Поняття кримінологічного планування. Види планів.

Розділ 2. Особлива частина

Тема 7. Кримінологічна характеристика та запобігання насильницькій злочинності

Поняття та загальна характеристика насильницької злочинності. Поняття насильницької злочинності. Поняття насильства. Фізичне насильство. Психічне насильство. Види насильницьких злочинів. Типи насильницьких злочинів.

Кримінологічна характеристика окремих видів насильницької злочинності. Рівень, стан, динаміка, структура насильницької злочинності в Україні. Кримінологічна характеристики насильницьких злочинів проти життя і здоров'я особи. Характерні ознаки насильницьких злочинів проти волі, честі та гідності особи тощо.

Кримінологічна характеристика особи, яка вчиняє насильницькі злочини. Соціально-демографічні ознаки. Соціально-рольові ознаки. Морально-психологічні риси. Кримінально-правові ознаки. Мотиви злочинів. Типи насильницьких злочинців.

Детермінанти насильницьких злочинів. Детермінанти сімейно-побутових насильницьких злочинів. Детермінанти ситуаційно-дозвільних насильницьких злочинів. Детермінанти заздалегідь спланованих насильницьких злочинів. Детермінанти патологічних насильницьких злочинів.

Запобігання насильницьким злочинам. Заходи запобігання насильницьким злочинам. Втручання у кризових ситуаціях. Надання допомоги жертвам злочинів.

Тема 8. Кримінологічна характеристика та запобігання корисливій злочинності

Поняття та загальна характеристика корисливої злочинності. Поняття корисливої злочинності. Характерні ознаки. Види корисливих злочинів.

Кримінологічна характеристика окремих видів корисливої злочинності. Рівень, стан, динаміка, структура корисливої злочинності в Україні. Кримінологічна характеристики квартирних крадіжок, шахрайства, кишенькових крадіжок, рекету тощо.

Кримінологічна характеристика особи, яка вчиняє корисливі злочини. Соціально-демографічні ознаки. Соціально-рольові ознаки. Морально-психологічні риси. Кримінально-правові ознаки. Мотиви злочинів. Типи корисливих злочинців.

Детермінанти корисливих злочинів. Механізм становлення корисливих злочинців. Економічні детермінанти. Соціальні детермінанти. Суспільно-моральні детермінанти. Організаційно-управлінські детермінанти.

Запобігання корисливим злочинам. Загальні заходи запобігання корисливій злочинності. Спеціальні заходи запобігання корисливій злочинності.

Тема 9. Кримінологічна характеристика та запобігання економічній злочинності

Поняття та загальна характеристика економічної злочинності. Поняття економічної злочинності. Характерні ознаки. Види економічних злочинів. Підходи до розуміння поняття «економічна злочинність». Класифікація економічної злочинності.

Кримінологічна характеристика окремих видів економічної злочинності. Рівень, стан, динаміка, структура економічної злочинності в Україні. Тіньова економіка. Характерні ознаки корпоративної злочинності. Рейдерство. Кримінальний бізнес.

Кримінологічна характеристика особи, яка вчиняє економічні злочини. Соціально-демографічні ознаки. Соціально-рольові ознаки. Морально-психологічні риси. Кримінально-правові ознаки. Мотиви злочинів. Групи економічних злочинців.

Детермінанти економічних злочинів. Економічні детермінанти. Соціально-психологічні детермінанти. Організаційно-управлінські детермінанти. Політичні детермінанти. Нормативно-правові детермінанти

Запобігання економічним злочинам. Економічні заходи. Організаційні заходи. Політичні заходи. Правові заходи. Психологічні заходи. Технологічні заходи.

Тема 10. Кримінологічна характеристика та запобігання організованій злочинності

Поняття організованої злочинності. Вітчизняні підходи до визначення поняття «організована злочинність». Основні підходи до визначення поняття «організована злочинність». Мафія. Історія розвитку організованої злочинності. Ознаки організованої злочинності. Поняття корупції.

Типи та види організованих злочинних формувань. Ознаки злочинних формувань. Рівні організованої злочинності. Структура організованого злочинного формування

Кримінологічна характеристика організованої злочинності. Рівень, стан, динаміка, структура корисливої злочинності в Україні. Основні види злочинної діяльності організованих злочинних формувань.

Поняття та кримінологічна характеристика транснаціональної злочинності. Особливості транснаціональної злочинності. Різновиди транснаціональних злочинів. Групи транснаціональних злочинів.

Кримінологічна характеристика особи, яка займається організованою злочинною діяльністю. Соціально-демографічні ознаки. Соціально-рольові ознаки. Морально-психологічні риси. Кримінально-правові ознаки. Мотиви злочинів. Типи корисливих злочинців. Маргіналізація та участь колишніх та діючих спортсменів в організованій злочинній діяльності. Маргіналізація та участі колишніх співробітників правоохоронних органів в організованій злочинній діяльності. Маргіналізація та участь колишніх військовослужбовців в організованій злочинній діяльності.

Детермінанти організованої злочинності. Економічні детермінанти. Соціальні детермінанти. Правові детермінанти. Організаційно-управлінські детермінанти. Суспільно-моральні детермінанти. Фактори самодетермінації організованої злочинності

Запобігання організованій злочинній діяльності. Економіко-правові заходи. Інституційні, організаційно-правові та кадрові заходи. Удосконалення законодавства у сфері запобігання та протидії організованій злочинності. Удосконалення діяльності вищих органів державної влади України у сфері управління процесами запобігання та протидії проявам організованої злочинної діяльності, організації виконання актів законодавства з цих питань. Удосконалення державного нагляду та контролю, за діяльністю державних та недержавних організацій, установ, підприємств різних форм власності. Інституційне та функціонально-організаційне реформування системи правоохоронних органів, що мають здійснювати запобігання та протидію фактам організованої злочинної діяльності. Удосконалення оперативної-розшукової, слідчої, запобіжної діяльності правоохоронних органів. Організація протидії різним формам негативного соціально-психологічного впливу на суспільство, який чиниться прямо, а частіше опосередковано: через ЗМІ, літературу, кінофільми, тощо в інтересах організованої злочинності і корупції.

Тема 11. Кримінологічна характеристика та запобігання злочинності неповнолітніх

Поняття та загальна характеристика злочинності неповнолітніх. Поняття злочинності неповнолітніх. Характерні ознаки. Поняття молодіжної злочинності.

Кримінологічна характеристика злочинності неповнолітніх. Рівень, стан, динаміка, структура злочинності неповнолітніх в Україні. Загальні тенденції злочинності неповнолітніх. Причини латентності злочинності неповнолітніх

Кримінологічна характеристика особи неповнолітнього злочинця. Соціально-демографічні ознаки. Соціально-рольові ознаки. Морально-психологічні риси. Кримінально-правові ознаки. Мотиви злочинів. Групи економічних злочинців. Причини об'єднання неповнолітніх в неформальні групи

Детермінанти злочинності неповнолітніх. Економічні детермінанти. Соціально-психологічні детермінанти. Соціально-культурні детермінанти. Правові детермінанти. Морально-психологічні детермінанти. Сім'я, найближче оточення, школи у механізмі формування особистості неповнолітнього злочинця.

Запобігання злочинності неповнолітніх. Загальносоціальні заходи. Спеціально-кримінологічні заходи.

Тема 12. Кримінологічна характеристика та запобігання професійної та рецидивної злочинності.

Поняття та кримінологічна характеристика професійної злочинності. Ознаки професійної злочинності. Злочинний професіоналізм. Ознаки злочинного професіоналізму. Структура сучасної професійної злочинності. Різновиди злочинців-професіоналів. Кримінологічна характеристика феномену «злочин у законі»

Детермінанти професійної злочинності. Соціально-економічні детермінанти. Організаційно-управлінські детермінанти. Політичні детермінанти. Правові детермінанти

Запобігання професійної злочинності. Загальносоціальні заходи. Спеціально-кримінологічні заходи.

Поняття та кримінологічна характеристика рецидивної злочинності. Рецидив злочину і його види. Поняття рецидивної злочинності. Кримінологічні закономірності рецидивної злочинності. Підвищена суспільна небезпечність рецидивної злочинності визначається. Показники рецидивної злочинності. Особа рецидивіста. Типологія особи рецидивіста.

Детермінанти рецидивної злочинності. Детермінанти, пов'язані з першою судимістю, першим вчиненням злочину особою (загальні). Детермінанти, обумовлені процесом відбування покарання, особливо покарання у вигляді позбавлення волі. Детермінанти, які впливають на постпенітенціарну адаптацію. Умови, що сприяють рецидиву.

Запобігання рецидивної злочинності. Загальносоціальні заходи. Спеціально-кримінологічні заходи.

Тема 13. Кримінологічна характеристика та запобігання необережній злочинності.

Поняття необережної злочинності. Поняття та види необережності. Види злочинів, що входять у поняття необережної злочинності

Кримінологічна характеристика злочинів, вчинюваних з необережності. Рівень, стан, динаміка, структура злочинності неповнолітніх в Україні. Транспортна злочинність

Кримінологічна характеристика особи необережного злочинця. Соціально-демографічні ознаки. Соціально-рольові ознаки. Морально-психологічні риси. Кримінально-правові ознаки. Класифікація осіб, які вчиняють необережні злочини

Детермінанти необережної злочинності. Соціальні передумови необережної злочинності (соціально-економічні, політичні, організаційно-управлінські, правові, соціокультурні, морально-психологічні). Безпосередні причини та умови, які сприяють спричиненню або створюють сприятливий фон для зумовлення необережних злочинів.

Особистісні елементи, які виконують роль умов, що сприяють спричиненню або реалізації злочинного наміру.

Запобігання необережній злочинності. Загальносоціальні заходи. Спеціально-кримінологічні заходи. Особливості запобігання необережній злочинності.

Тема 14. Кримінологічна характеристика та запобігання жіночої злочинності.

Поняття та кримінологічна характеристика жіночої злочинності. Основні ознаки жіночої злочинності. Основні тенденції жіночої злочинності. Співвідношення жіночої та чоловічої злочинності. Рівень, стан, динаміка, структура жіночої злочинності.

Кримінологічна характеристика жінки-злочинниці. Соціально-демографічні ознаки. Соціально-рольові ознаки. Морально-психологічні риси. Кримінально-правові ознаки. Типи жінок-злочинниць

Детермінанти жіночої злочинності. Детермінанти, пов'язані з несприятливими процесами в галузі культури. Детермінанти, пов'язані з соціально-політичною ситуацією в країні. Детермінанти, пов'язані з трудовою діяльністю. Детермінанти, пов'язані з сімейним життям та побутовою сферою

Запобігання жіночої злочинності. Загальносоціальні заходи. Спеціально-кримінологічні заходи. Особливості запобігання злочинності жінок.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л.	пр. з.	сам.р.			л.	пр. з.	сам.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. Загальна частина										
Тема 1. Кримінологія як наука. Методи кримінологічних досліджень.	6	-	2	2	2	10	2	-	4	4
Тема 2. Кримінологічні теорії та концепції.	6	-	2	2	2	9	-	-	4	5
Тема 3. Кримінологічне вчення про злочинність	8	2	2	2	2	10	2	-	4	4
Тема 4. Теорія детермінації злочинності. Механізм злочинної поведінки	6	-	2	2	2	8	-	-	4	4
Тема 5. Теорія особи злочинця. Віктимологія	8	2	2	2	2	9	-	-	4	5
Тема 6. Теорія запобігання злочинності. Прогнозування злочинності та планування її запобіжної діяльності	6	-	2	2	2	10	-	2	4	4

Разом за розділом 1	40	4	12	12	12	56	4	2	24	26
Розділ 2. Особлива частина										
Тема 7. Кримінологічна характеристика та запобігання насильницькій злочинності	8	2	2	2	2	10	-	2	4	4
Тема 8. Кримінологічна характеристика та запобігання корисливій злочинності	6	2	-	2	2	8	-	-	4	4
Тема 9. Кримінологічна характеристика та запобігання економічній злочинності	6	-	2	2	2	10	2	-	4	4
Тема 10. Кримінологічна характеристика та запобігання організованій злочинності	6	-	2	2	2	10	2	-	4	4
Тема 11. Кримінологічна характеристика та запобігання злочинності неповнолітніх	6	2	-	2	2	8	-	-	4	4
Тема 12. Кримінологічна характеристика та запобігання професійної та рецидивної злочинності	6	-	2	2	2	8	-	-	4	4
Тема 13. Кримінологічна характеристика та запобігання необережній злочинності	6	-	2	2	2	8	-	-	4	4
Тема 14. Кримінологічна характеристика та запобігання жіночої злочинності	6	-	-	3	3	8	-	-	4	4
Усього за розділом 2	36	6	10	17	17	70	4	2	32	32

Усього годин	90	10	22	29	29	126	8	4	57	57
---------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	------------	----------	----------	-----------	-----------

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Денна форма (кількість годин)	Заочна форма (кількість годин)
1.	Кримінологія як наука. Методи кримінологічних досліджень.	2	2
2.	Кримінологічне вчення про злочинність	-	2
3.	Теорія особи злочинця. Віктимологія	2	-
4.	Кримінологічна характеристика та запобігання насильницькій злочинності	2	-
5.	Кримінологічна характеристика та запобігання корисливій злочинності	2	-
6.	Кримінологічна характеристика та запобігання економічній злочинності	-	2
7.	Кримінологічна характеристика та запобігання організованій злочинності	-	2
8.	Кримінологічна характеристика та запобігання злочинності неповнолітніх	2	-
	Разом	10	8

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Денне відділення (кількість годин)	Заочне відділення (кількість годин)
1.	Кримінологія як наука. Методи кримінологічних досліджень.	2	-
2.	Кримінологічні теорії та концепції.	2	-
3.	Кримінологічне вчення про злочинність	2	-
4.	Теорія детермінації злочинності. Механізм злочинної поведінки	2	-
5.	Теорія особи злочинця. Віктимологія	2	-
6.	Теорія запобігання злочинності. Прогнозування злочинності та планування її запобіжної діяльності	2	2
7.	Кримінологічна характеристика та запобігання насильницькій злочинності	2	2
8.	Кримінологічна характеристика та запобігання економічній злочинності	2	-
9.	Кримінологічна характеристика та запобігання організованій злочинності	2	-
10.	Кримінологічна характеристика та запобігання професійної та рецидивної злочинності	2	-
11.	Кримінологічна характеристика та запобігання необережній злочинності	2	-
	Разом	22	4

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Денне відділення (кількість годин)		Заочне відділення (кількість годин)	
		сам.р.		сам.р.	
			інд.		інд.
1.	Кримінологія як наука. Методи кримінологічних досліджень.	2	2	4	5
2.	Кримінологічні теорії та концепції.	2	2	4	5
3.	Кримінологічне вчення про злочинність	2	2	4	4
4.	Теорія детермінації злочинності. Механізм злочинної поведінки	2	2	4	4
5.	Теорія особи злочинця. Віктимологія	2	2	4	5
6.	Теорія запобігання злочинності. Прогнозування злочинності та планування запобіжної діяльності	2	2	4	4
7	Кримінологічна характеристика та запобігання насильницькій злочинності	2	2	4	4
8	Кримінологічна характеристика та запобігання корисливій злочинності	2	2	4	4
9	Кримінологічна характеристика та запобігання економічній злочинності	2	2	4	4
10	Кримінологічна характеристика та запобігання організованій злочинності	2	2	4	4
11	Кримінологічна характеристика та запобігання злочинності неповнолітніх	2	2	4	4
12	Кримінологічна характеристика та запобігання професійної та рецидивної злочинності	2	2	4	4
13	Кримінологічна характеристика та запобігання необережній злочинності	2	2	4	4
14	Кримінологічна характеристика та запобігання жіночої злочинності	3	3	4	4
	Разом	29	29	56	58

Індивідуальні завдання

1. Індивідуальні завдання студенти виконують у окремому зошиті або у формі роздрукованого документа, виконаного у програмах MS Word, MS Excel:

1.1. На підставі вивчення відповідних вітчизняних та зарубіжних джерел зробити порівняльний аналіз визначення предмета кримінологічної науки в Україні та в зарубіжних країнах.

1.2. Складіть хронологічну таблицю мислителів – «кримінологів» за такими критеріями: прізвище, роки життя основні праці та їх суть.

1.3. Провести анкетування 20 осіб (серед своїх одногрупників, родичів, сусідів, друзів, викладачів тощо), поставивши таке питання: «Що утримує вас від вчинення кримінально-караних діянь?». Можливі варіанти відповіді а) страх бути покараним; б) сором перед близькими, рідними і друзями; в) совість; г) віра у справедливість закону; д) інше. Необхідно також визначити освіту, стать та вік опитуваних. Проаналізувати отримані результати та зробити висновки.

1.4. Узагальнити інформацію ЗМІ про «резонансні» вбивства в Україні за останні 2 роки і визначити детермінанти цих злочинів.

1.5. Підготувати матеріали засобів масової інформації з описом конкретних злочинів і аналізом особистості злочинця, що їх вчинив. Проаналізувати інформацію і підготувати «Психологічний портрет» злочинця.

1.6. На підставі Єдиних звітів Генеральної прокуратури України про зареєстровані кримінальні правопорушення за 2013-2017 рр. визначити динаміку та місце умисних вбивств у структурі злочинів проти життя та здоров'я особи.

1.7. За результатами виконання завдання 1.6. скласти графік динаміки умисних вбивств, що були вчинені на території України в період з 2013-2017 рр. Проаналізувати отриманні данні та пояснити, з якими соціально-економічними, морально-психологічними і організаційно-правовими обставинами пов'язані зафіксовані в цьому графіку зміни показників вчинення умисних вбивств.

1.8. Складіть короткостроковий прогноз вчинення умисних вбивств.

1.9. Проаналізувати ступінь впливу кримінальної репресії (її посилення або/і ослаблення) на «тіньову» економіку; економічну злочинність; окремі злочини.

1.10 За результатами опитування було встановлено, що значна кількість населення вважають покарання винної особи найбільш ефективним методом попередження економічних злочинів. Письмово викласти свою думку з цього питання (погоджуєтесь/не погоджуєтесь) надати своє аргументоване бачення цієї проблеми. Чи згодні Ви з даною думкою? Аргументуйте свою відповідь.

1.11. Проаналізувати основні найбільш резонансні економічні злочини, освітлені в ЗМІ за останній рік, запропонувати заходи щодо запобігання подібним злочинів у майбутньому.

1.12. На основі Єдиних звітів за 2013-2017 рр. про зареєстровані кримінальні правопорушення Генеральної прокуратури України вирахувати динаміку вчинення окремих видів злочинів організованими злочинними угрупованнями та визначити, які види організованої злочинної діяльності найбільш характерні для України.

1.13. За повідомленнями засобів масової інформації надати кримінологічну характеристику конкретних проявів сучасної організованої злочинності в Україні, назвати їх детермінанти та заходи запобігання.

1.14. На основі Єдиних звітів за 2017 р. про зареєстровані кримінальні правопорушення Генеральної прокуратури України охарактеризувати структуру злочинності неповнолітніх.

1.15. На основі Єдиних звітів за 2017 р. про зареєстровані кримінальні правопорушення Генеральної прокуратури України охарактеризувати структуру жіночої злочинності.

1.16. За повідомленнями засобів масової інформації за останні 3 роки надати кримінологічну характеристику конкретному «резонансному» злочину вчиненому жінкою.

1.17. Охарактеризувати структуру професійної злочинності в зарубіжних країнах (за власним вибором) та порівняти її із сучасною структурою професійної злочинності в Україні. Пояснити відмінності.

1.18. Охарактеризувати жаргон і татуювання професійних злочинців, використовуючи роботи Т. С. Кожевнікова, О. А. Колганової, Д. А. Корецького, А. В. Метелева та ін., вказавши зв'язок між татуюванням і особистістю злочинця.

1.19. Проаналізувати статистичні дані про злочинність в Україні за останні чотири роки, охарактеризувати сучасну структуру виявлених необережних злочинів.

1.20 Змодельовати необережний злочин з завуальовано вираженим причинним комплексом і даними, що дозволяють скласти кримінологічну характеристику особистості злочинця.

2. Підготувати тези виступів на науково-практичних конференціях.

8. Види контролю і система накопичення балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Об'єктом рейтингового оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни, засвоєння якого перевіряється під час контролю.

Критерії комплексного оцінювання доводяться до студентів на початку викладання навчальної дисципліни.

Підсумкове оцінювання рівня знань студентів з «Кримінології» здійснюється на основі результатів поточного контролю (ПК) та підсумкового контролю знань студентів (ПКЗ) за **100-бальною шкалою**.

Завдання **ПК** оцінюються в діапазоні від **0 до 60 балів**.

ПКЗ оцінюються в діапазоні від **0 до 40 балів**. ПКЗ з «Кримінології» проводиться у формі екзамену з ключових питань, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати знання з даного предмета з сучасними соціальними і правовими проблемами і оцінюються в діапазоні від **0 до 20 балів**. До екзаменаційного білета включаються 2 теоретичні питання і 1 практичне завдання. До ПКЗ входить індивідуальне завдання студентів оцінюється в діапазоні від **0 до 20 балів**

	Вид контрольного заходу	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
1.	Контрольне тестування	2	10	20
2.	Робота на практичних заняттях (виступи, обговорення та дискусії)	5	8	40
3.	Індивідуальне завдання	1	20	20
4.	Екзамен в письмовому вигляді	1	20	20
Усього		9		100

Критерії поточного контролю (ПК) (від 0 до 60 балів)

Бальна система застосовується для стимулювання активності студентів. Ця система балів вводиться з метою заохочування студентів до планомірної, систематичної роботи з вивчення теоретичного матеріалу, передбаченого даною дисципліною.

Критерії оцінювання на практичних заняттях:

6-8 балів виставляються студенту тоді, коли всі завдання виконані правильно, у відповідності до вимог;

4-5 балів виставляються студенту тоді, коли він виявляє розуміння основних понять, положень і фактів, проте завдання виконані не в повному обсязі або містять помилки;

1-3 бали виставляється студенту тоді, коли домашня підготовка та завдання виконані частково.

Критерії оцінювання контрольного тестування

Студент виконує **2 контрольних заходи**, які оцінюються – **максимум по 10 балів**.

Контроль складається з тестових завдань:

1. 90 – 100% правильних відповідей – **10 балів**.
2. 80 – 89% правильних відповідей – **9 балів**.
3. 70 – 79% правильних відповідей – **8 балів**.
4. 60 – 69% правильних відповідей – **7 балів**.
5. 50 – 59% правильних відповідей – **6 балів**.
6. 40-49% правильних відповідей – **5 балів**.
7. 30-39% правильних відповідей – **4 бали**.
8. 20-29% правильних відповідей – **3 бали**.
9. 10-19% правильних відповідей – **2 бали**.
10. 5-9% правильних відповідей – **1 бал**.

Критерії підсумкового контролю знань студентів (ПКЗ)

(від 0 до 40 балів)

Критерії оцінювання виконання і захисту студентом індивідуального завдання (20 балів)

1. Цілісність, систематичність, логічна послідовність викладу матеріалу - **1 бал**.
2. Повнота розкриття питання - **1 бал**.
3. Уміння формулювати власне ставлення до проблеми, робити аргументовані висновки - **1 бал**.
4. Опрацювання сучасних наукових інформаційних джерел - **1 бал**.
5. Правильність оформлення роботи - **1 бали**.
6. Захист виконаного індивідуального завдання - **максимально 3 бали**:
3 бали – відповідь бездоганна за змістом, студент вільно володіє матеріалом, чітко і повно відповідає на запитання викладача;
2 бали – відповідь розкрита, студент вільно володіє матеріалом, але містить деякі неточності та помилки;
1 бал – студент у загальній формі орієнтується в матеріалі, відповідь неповна, поверхова.
7. Виконання роботи на електронному носії **максимально 2 бали**:
2 бали – презентація роботи;
1 бал – електронний варіант тексту з рисунками та таблицями.

Критерії оцінювання підсумкового контролю – екзамену (20 балів).

Екзамен може проводитись для покращання оцінки, отриманої за результатами поточного рейтингового контролю.

Екзаменаційний білет складається з 2 теоретичних питань та 1 практичного завдання.

Максимальний результат виконання екзаменаційного завдання оцінюється в 20 балів:

20 балів передбачає високий рівень знань і навичок: відповідь повна, логічна з елементами самостійності; вдало використовується вивчений матеріал при наведенні прикладів; відповідь підкріплюється посиланнями на додаткову літературу. Кожне питання оцінюється в 7 балів.

19 – 15 балів передбачає досить високий рівень знань і навичок: відповідь логічна, містить деякі неточності при формулюванні узагальнень, наведенні прикладів; наявні труднощі при формулюванні узагальнюючих висновків, слабка знання додаткової літератури.

14 – 10 балів передбачає наявність знань лише основної літератури, студент відповідає по суті на питання і в загальній формі розбирається в матеріалі, але відповідь неповна і містить неточності, порушується послідовність викладання матеріалу, виникають труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

9 – 5 балів передбачає неповні знання студента основної літератури; студент лише в загальній формі розбирається в матеріалі, відповідь неповна і неглибока; недосить правильні формулювання, порушується послідовність викладення матеріалу, виникають труднощі при наведенні прикладів.

4 - 1 балів ставиться, коли студент не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при формулюванні та висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, робить велику кількість помилок при відповіді.

0 балів ставиться, коли студент не розкрив поставлені питання, не засвоїв матеріал в обсязі, достатньому для подальшого навчання.

9. Рекомендована література

Основна література

1. Голіна В. В. Кримінологія: Загальна та Особлива частини : підручник / В. В. Голіна, Б. М. Головкін, М. Ю. Валуйська, О. В. Лисодед та ін.; за ред. В. В. Голіної та Б. М. Головкіна. – Х. : Право, 2014 - 513 с.

2. Денисов С.Ф. Кримінологія. Особлива частина : навчальний посібник / С. Ф. Денисов, Т. А. Денисова, С. Г. Кулик. – Запоріжжя : КПУ, 2012. – 705 с.

3. Кримінологія. Загальна частина. Альбом схем / Автори-упорядники : С. Ф. Денисов, Т. А. Денисова, С.Г. Кулик, О.С. Шеремет. – Чернігів : ПАТ «ПВК «Десна», 2015. – 658 с.

4. Михайлов О. Є. Кримінологія: навчальний посібник / О. Є. Михайлов, А. В. Горбань, В. В. Міщук. – К. : Знання, 2012. – 565 с.

5. Плутицька К.М. Кримінологія : методичні рекомендації до практичних занять для студентів ступеня вищої освіти бакалавра напряму підготовки "Правознавство" [Електронний ресурс] / К. М. Плутицька. – Режим доступу: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/metodychky/2017/03/0040027.docx>

6. Шеховцова Л. І. Кримінологія : навчальний посібник для студентів ступеня вищої освіти бакалавра напряму підготовки «Правознавство» / Л. І. Шеховцова, К. М. Плутицька. – Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2017. – 173 с.

Додаткова література

1. Андрушко А.В. Злочинність у сфері туристичного бізнесу: кримінологічна характеристика та запобігання : монографія / А.В. Андрушко. – Ужгород: Іва, 2016. – 220 с.

2. Боднарчук О. Г. Теоретичні основи та адміністративно-правові механізми протидії корупції в Державній кримінально-виконавчій службі України : монографія / О. Г. Боднарчук. — К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 462с.

3. Василенко К. І. Інтегрований вплив соціально-виховної роботи із засудженими на розвиток діяльності інституцій громадянського суспільства та самодіяльних організацій засуджених у виправних колоніях / К. І. Василенко // Право. Науково-інформ. вісн. – 2015. – № 12. – С. 154–163.

4. Виноградова С. О. Рецидивна злочинність серед неповнолітніх: причини та попередження / С. О. Виноградова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. – 2015. – Випуск 33. Том 2. – С. 141-144
4. Гордієнко В. О. Стан наукової розробленості протидії злочинам проти власності, що вчиняються радикально налаштованими особами [Електронний ресурс] / В. О. Гордієнко // [Форум права](#). – 2015. – № 5. – С. 60–65. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.
5. Дацюк В. Б. Криміногенні процеси у сфері корпоративних відносин: кримінологічна характеристика, детермінація та запобігання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юр. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / В. Б. Дацюк. – Київ, 2015. – 21 с.
6. Дідківська Г. В. Криміногенність сім'ї як фактор злочинності неповнолітніх [монографія] / Г. В. Дідківська. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 204 с.
7. Злочинність у паливно-енергетичній сфері України: кримінологічна характеристика та запобігання : монографія / Б. М. Головкін, Г. Ю. Дарнопих, І. О. Христич та ін. ; за заг. ред. Б. М. Головкіна. – Харків : Право, 2013. – 248 с.
8. Ілляшенко О. В. Запобігання незаконній торгівлі органами і тканинами людини в Україні та інших європейських країнах (порівняльно-правове дослідження) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юр. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / О. В. Ілляшенко – Київ, 2016. – 22 с.
9. Корнякова Т. В. Кримінологічний аналіз жіночої злочинності / Т. В. Корнякова // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. – 2016. – № 1. – С. 49-51.
10. Лагоцька В. Ф. Кримінологічна характеристика рецидивної злочинності жінок : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юр. наук : спец. 12.00.08 «кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / В. Ф. Лагоцька. – Київ, 2016. – 20 с.
11. Лагоцька В. Ф. Історична генеза дослідження проблеми жіночої рецидивної злочинності в кримінологічній науці / В. Ф. Лагоцька // Прикарпатський юридичний вісник. – 2016. – №1(10). – С. 205-209.
12. Пивоваров В. В. Професійна злочинність як прояв злочинного корпоративізму / В. В. Пивоваров // Теорія і практика правознавства. – 2015. – Вип. 1 (7). – С. 1-13.
13. Плутицька К. М. Підходи до визначення поняття насильницької злочинності // К. М. Плутицька // *Rozwój regulacji prawnej w Europie Wschodniej: doświadczenia Polski i Ukrainy : Materiały Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji (27–28 styczeń 2017, Sandomierz, Polska)*. – Sandomierz : Wyższa szkoła humanistyczno-przyrodnicza, 2017. – S. 127-130.
14. Плутицька К. М. Співвідношення понять «насильство», «примушування», «спонукання», «схиляння» у контексті ст. 154 КК України «примушування до вступу в статевий зв'язок» / К. М. Плутицька // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». – Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2016. – Випуск 41. – С. 99-102.
15. Савченко А. В. Корупційні злочини (кримінально-правова характеристика) : навч. посіб. / А. В. Савченко – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 168 с.
16. Сметаніна Н.В. Наукові підходи до теорії злочинності у сучасній українській кримінології : монографія / Н.В. Сметаніна. – Харків : Право, 2016. – 189 с.
17. Храмцов О. М. Кримінально-правове та кримінологічне забезпечення охорони особи від насильства : монографія / О. М. Храмцов. – Харків : НікаНова, 2015. – 472 с.
18. Храмцов О. В. Щодо методологічних засад дослідження кримінального насильства / О. В. Храмцов // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право». – 2015 – №1151, вип. 19. – Режим доступу : <http://periodicals.karazin.ua/law/article/view/5706/5260>.

19. Чабаненко С. М. Кримінологічна характеристика та запобігання злочинам, пов'язаним із діяльністю позабюджетних цільових фондів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / С. М. Чабаненко. – Харків. – 2017

20. Jackson R. Routledge handbook of critical terrorism studies / Richard Jackson. – London; New York : Routledge, 2016. – 660 с.

Інформаційні ресурси

1. Верховна рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua/>.

2. Кабінет міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control>.

3. Президент України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/>.

4. Генеральна прокуратура України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gp.gov.ua/>.

5. Міністерство внутрішніх справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mvs.gov.ua/ua/>.

6. Головне управління Національно поліції України в Запорізькій області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zp.npu.gov.ua/ru/>

7. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/>.

8. Національна поліція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.npu.gov.ua/ru/>.

9. Одеський інформаційно-аналітичний центр з проблем протидії організованій злочинності та корупції [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://inter.criminology.onua.edu.ua>.

10. Верховний Суд України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.scourt.gov.ua

11. Запорізький Центр дослідження комп'ютерної злочинності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.crime-research.org>.

12. Центр з вивчення нелегальної економічної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://corruption.rsuh.ru>.

Погоджено _____

Навчальний відділ

« _____ » _____

